

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Kleingeloof.

III.

Voor ik verder ga, even een kleine correctie in het vorige artikel.

De vijftiende en veertiende regel van onderen luiden daar: „zoodat zij met betrekking tot bepaalde dingen in dien inhoud des geloofs hun geloof in actie zetten“.

Daar is uitgevallen het woordje „niet“; er moet staan: „hun geloof niet in actie zetten“.

Maar nu verder.

De zaak, waarover het hier gaat, is van te groot belang, dan dat wij ons niet den tijd zouden moeten gunnen daar rustig over te spreken.

Wij gaan daarom nog eens terug naar dien tekst: Lukas 17:5 en 6.

„Enkele apostelen zeiden tot den Heere: Vermeerder ons het geloof.“

En de Heere zeide: Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tegen dezen moerbeziënboom zeggen: Word ontworteld en in de zee geplant, en hij zou u gehoorzaam zijn.“

Wat in deze verzen bijzonder treft zijn de woorden des Heilands: „Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad“.

Twee vragen doet deze uitspraak rijzen.

In de eerste plaats: wanneer de Heere spreekt van een geloof als een mostaardzaad, bedoelt Hij dan daarmee uit te spreken, dat er in het geloof, als zoodanig, inderdaad graden zijn, meer of minder?

In een Duitschen commentaar, die tegenwoordig nog al gebruikt wordt, ook in den kring der Gereformeerde predikanten, wordt deze gedachte inderdaad verdedigd. Ik bedoel den commentaar van Schlatter.

Hij zegt: „Het onderscheid tusschen groot en klein geloof blijft wel bestaan. Maar ook het kleinste geloof heeft met God te doen en God is de Almachtige“.

En wat hij met dat groot en klein bedoelt, blijkt uit zijn verklaring van Matth. 17:18-20, waar wij een Schriftgedeelte hebben, dat zich heel nauw aansluit bij Lukas 17:5-6: „Niet een groot, aan kennis en wilskracht rijk geloof, niet eerst een overvloedige zekerheid omtrent Gods genade, de kleinste mate van geloof, als het maar geloof is, spreekt zóó, dat bergen daarnaar hooren en er aan gehoorzamen“.

En even verder: „Zij (dat is Gods genade) maakt geen vertrouwen beschaamd, al is het nog zoo klein, zij hoort elke bede, ook de weifelende“.

Van beteekenis is hier vooral die uitdrukking: „overvloedige zekerheid“.

Daaruit toch blijkt, dat Schlatter aanneemt graden in de zekerheid; een meer of minder.

De uitspraak des Heilands: „Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad“ zou volgens deze verklaring dan beteekenen: „al zou het ook zoo bij u zijn, dat uw geloof nog niet geheel en al zeker was, dat uw roepen tot God nog niet geheel vrij was van aarzeling en weifeling, dan nog zoudt gij dezen berg kunnen verzetten in het hart der zee“. Indien deze verklaring juist was (en dat is het tweede, dat hier ter sprake komt), dan zou daaruit volgen, dat de discipelen op dat oogenblik zonder geloof waren, dat hun geloof voor dat moment zóó volledig on-actief was geworden, dat er zelfs geen mostaardzaad van was overgebleven.

Want, al is er ook maar een „mostaardzaadje geloof“, niet eens heelemaal zeker, niet eens heelemaal zonder aarzeling, toch heeft het tot inhoud den Almachtigen God en is daardoor in staat tot alles, waartoe God ons roept. Het is immers niet, zoo redeneert Schlatter, het geloof als zoodanig, waardoor de geloovende mensch wonderen kan doen, maar het is door den inhoud des geloofs, den Almachtigen God, waardoor hij dit vermag.

Als dus een mensch een hem van God opgedragen taak niet vermag te volbrengen, dan is dat geen gevolg van het te klein zijn van het geloof, want ook het kleinste geloof, wijl het God tot inhoud heeft, kan alles.

Nee, maar dan komt dat hierdoor, dat die mensch in dat oogenblik heelemaal niet geloofde.

Kleingeloof in den zin, waarin Jezus dat woord gebruikt, zou dan zijn, dat een mensch nu eens wel en dan weer niet geloofde; nu eens wel 'zij het ook aarzeland' God aangrijpt, dan weer niet.

Tegen deze exegese nu heb ik groot bezwaar en ik spreek daar hier wat uitvoeriger over, omdat ik weet (zooals ik reeds zei) dat de werken van Schlatter in onzen kring nog al gebruikt worden.

Het is natuurlijk volkomen juist, wat Schlatter zegt, dat het geloof zijn kracht niet ontleent aan zichzelf, maar aan Hem, Die het voorwerp, de inhoud des geloofs is.

Maar zal God Almachtig door ons Zijn werk doen, zal Hij, als inhoud des geloofs, door ons Zijn wonderen verrichten, dan moet Hij ook waarlijk door het geloof zijn aangegrepen.

En dat doet de mensch niet, die, terwijl hij zich op God richt, aarzelt, niet volkomen zeker is.

„De mensch, die twijfelt“, zegt Jacobus, „meene niet, dat hij iets van den Heere ontvangen zal“.

„Een geloof als een mostaardzaad“ kan daarom niet beteekenen een geloof, dat nog niet uitgegroeid is tot „overvloedige zekerheid omtrent Gods genade en dat zich uiten zou in een aarzeland gebed“.

De discipelen zijn, op het moment waarop Jezus hier tot hen spreekt, ook geen menschen, wien het aan alle geloof, zelfs aan een geloof als een mostaardzaad, ontbreekt.

„Een geloof als een mostaardzaad“ is geloof, naar zijn aard vast en zeker, maar dat het voorwerp des geloofs, den inhoud des geloofs, tot nu toe zoo klein gezien heeft, dat het tot groote daden nog niet is gekomen in daden-groei, in daden-bloei nog niet is uitgebroken.

„Indien“, zoo wil de Heiland zeggen, „indien gij, met betrekking tot het verplaatsen van dezen berg, uw geloof in actie zettet, al zou dat geloof nooit tot zulke daden zijn gekomen, al zou het, omdat gij den inhoud uws geloofs zóó klein hebt gezien, tot nu toe, daar werkeloos hebben gelegen, — gij zoudt door dat geloof dien berg kunnen verzetten.“

Maar nu hebt ge met betrekking tot dat „bergen verzetten“, heelemaal geen geloof; daarom kunt ge het niet.“

Deze vorm van kleingeloof komt in de gemeente veel voor.

Hoevelen, die toch wel zeker gelooven de belofte Gods, dat Hij hen in Christus tot Zijne kinderen aanneemt, zijn toch bang voor allerlei bedreigingen.

Bang voor ziekte; bang, dat zij geen brood zullen hebben; bang om den wille van hunner kinderen toekomst; bang voor oorlog; enz.

Zij moeten secureerd worden door hun te laten zien den rijkdom van Gods beloften, die tijd en eeuwigheid omspannen, die geen stukje van ons bestaan, al is het nog zoo klein, overlaten aan den willekeur der menschen of des duivels. Zij moeten leeren zien, dat het zondig is, het heil des Heeren te verkleinen en daardoor den Heere in ons leven niet te geven de eere die Hem toekomt.

Zulke menschen staan wel op den grondslag des geloofs, maar zij moeten nog leeren heel het leven van dat standpunt af te bezien.

Hun geloof behoeft niet te worden vermeerderd; dat kan niet, want geloof is geloof.

Maar den inhoud des geloofs moeten zij grooter leeren zien.

Heel anders staat het met hen, die zich gaarne „kleingeloovigen“ noemen, maar over wie inderdaad het ongelooft heerscht.

Over hen dan de volgende maal.

D. v. D.

UIT DE HISTORIE

Prof. Dr. H. H. Kuyper over het karakter en de bevoegdheid der meerdere vergaderingen.

VI.

Alsnu tot de kern van zijn onderwerp komende (in No. 2356) poneert Prof. Kuyper allereerst de stelling:

alle kerkelijke macht, door Christus aan Zijn Kerk geschonken, schuilt uitsluitend en alleen in de plaatselijke Kerk.

Als zoodanig bezit een meerdere vergadering, hetzij een Classis of Synode, hetzij particulier of generaal, geen de minste macht. Alle kerkelijke macht, door Christus aan Zijn Kerk geschonken, schuilt uitsluitend en alleen in de plaatselijke Kerk. De sleutelen des hemelrijks, waarin deze kerkelijke macht gesymboliseerd zijn, zijn door Christus geschonken aan de Apostelen als de eerste ambtsdragers der Kerk, en door hen aan de ambtsdragers, die straks onder hun leiding in elke plaatselijke gemeente werden gekozen. Dat de Apostelen zelf een meer generaal ambt innamen, niet dienaren waren van een bepaalde gemeente, maar van de Christelijke Kerk in haar geheel, is juist, maar dit hangt saam met hun exceptionele positie als stichters en grondvesters der Christelijke Kerk. De Kerk is gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten. Maar zoodra de Kerk gesticht was, viel dit buitengewone ambt weg. Evenals wanneer het huis gebouwd is en nu door den eigenaar bewoond kan worden, men geen architecten, metselaars en timmerlieden meer van noode heeft. En dat metterdaad, toen deze stichting der Kerk tot stand was gekomen, het Apostolisch ambt, het ambt, dat voor de Kerken in het generaal diende, opheft, blijkt wel het duidelijkst daaruit, dat de Apostelen er niet aan gedacht hebben, opvolgers te benoemen. Toen door Judas' verraad en zelfmoord een plaats in het college der Apostelen open kwam, is terstond door Petrus te Jeruzalem een vergadering belegd, die een nieuwen Apostel in Judas' plaats koos. Maar toen, nadat de stichting der Kerk tot stand was gekomen, de eene Apostel na den andere door den dood kwam weg te vallen, is er noch door de overblijvende Apostelen, noch door de Kerk aan gedacht deze leegkomende plaats te vervullen. En toen Johannes, de laatste overgebleven Apostel, te Ephese stierf tegen het einde der eerste eeuw, was er geen Apostel meer. Het Apostolaat had zijn taak vervuld en was afgedaan.

Uitvoerig bestrijdt Prof. K. de opvatting van Rome alsof in de Kerk een generaal ambt zou zijn gebleven. De Schrift weet niets van zooiets.

Van een algemeen regeerambt, door de Apostelen ingesteld, om over de gezamenlijke plaatselijke Kerken de regeermacht uit te oefenen, hetzij dan van een provincie of een land, is nergens sprake. De plaatselijke Kerken te Corinthia, te Athene, te Ephese, te Antiochië, te Rome, te Thessalonica, te Philippi, al met haar eigen ambtsdragers, die deze Kerken regeerden, dat is het beeld, dat de Schrift ons teekent.

Zelfs vindt men van wat wij thans de „meerdere vergaderingen“ noemen, d.w.z. van Classicale of Synodale bijeenkomsten der Kerken, die geregeld vergaderen om besluiten te nemen, nog zeer weinig in de Apostolische Kerk. Men beroept zich wel op het eerste Apostelconvent te Jeruzalem, waar ook afgevaardigden waren uit de Kerk van Antiochië en waar toen gemeenschappelijke besluiten zijn genomen, die voor alle Kerken zouden gelden, maar al ligt daarin te getwijfeld een aanwijzing, dat in zaken, die de Kerken gemeenschappelijk aangaan, niet iedere Kerk op zichzelf een beslissing kan nemen, omdat dit tot verdeelheid en wanorde zou voeren, toch kan dit Apostelconvent nooit met wat wij een Synode noemen, één lijn worden gesteld. Van een afvaardiging van alle Kerken, die toen reeds bestonden en die hier megelijke rechten kwamen om te beslissen, was bij de Convent geen sprake. Het was de moederkerk te Jeruzalem, het waren de Apostelen met gezag over heel de Kerk bekleed, die hier een beslissing voor alle Kerken namen. Zoolang in het Apostolaat een centraal gezag bestond, dat de leiding van de Kerk in haar geheel in handen had, was er voor het samen komen der plaatselijke Kerken in meerdere vergaderingen geen directe noodzakelijkheid: Kerst toen de Apostelen wegvielen, kwam van zelf de behoefte op voor de plaatselijke Kerken, om nu in Synodes te vergaderen en over de gemeenschappelijke belangen der Kerken besluiten te nemen.

Met kracht betoogt Prof. Kuyper dus dat reeds in den Apostolischen tijd de kerkelijke macht, afgezien van het Apostolaat, berustte bij de plaatselijke kerk en hare ambtsdragers.

Want de kerkelijke macht bestaat in drie dingen: in de macht om het Woord en de Sacramenten te bedienen; in de macht om ambtsdragers te kiezen en kerkelijke verordeningen te maken, en in de macht om kerkelijke tucht te oefenen... In de drieërlei macht hierboven genoemd, gaat heel de kerkelijke macht door Christus aan Zijn Kerk geschonken, op. En dan drieërlei macht komt niet aan de meerdere vergadering toe, maar is aan de plaatselijke Kerk, aan haar ambtsdragers gegeven.

H.

C. V.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

In Schotland.

In den loop van deze week verscheen no. 2 van het Tijdschrift voor Christelijke Opvoeding. Zooals men weet, is dit het Orgaan van het Internationaal Verband van Christelijke Opvoedings- en Onderwijsorganisaties. In Fransch of Duitsch of Engelsch of Nederlandsch verschijnen hierin de stukken, die betrekking hebben op het onderwijs en de opvoeding in verschillende landen. Een samenvatting van een artikel in de een of andere taal wordt in de drie andere talen gegeven. Dat maakt het geheel bijzonder interessant. Hier wordt inderdaad het middel geboden, waardoor we met de toestanden in andere landen op de hoogte kunnen komen, terwijl ook in andere landen kennis kan worden genomen van onzen schoolstrijd. Bijzonder geschikt vind ik dan ook het artikel van D. I. in het Engelsch over onzen strijd voor de vrijheid. Interessant is ook het artikel van Fr. Graf (in het Duitsch) over „Een Christelijke Zwitsersche Dorpschool.“ Het meest trof mij dezen keer het artikel van Mr W. Rounsfell Brown te Edinburg. Kort wordt daarin geteekend de gang van zaken met het godsdienstonderwijs in de Schotsche scholen en van de scholen in het algemeen. Er vallen zoo wel eens enkele parallellen te trekken met wat wij in ons eigen land beleefd hebben en nog beleven. Ook uit de vergelijking met Schotland blijkt, dat wij met onze vrije scholen wel een geheel eenige plaats innemen.

Tot 1872 had men in Schotland scholen, die door de kerken verzorgd werden of voor eigen rekening werden gehouden. In 1872 kwam er een wet, waarbij bepaald werd, dat het beheer der scholen moest worden opgedragen aan speciale besturen, door de ingezetenen gekozen, één voor elke kerkelijke gemeente. Verlof werd gegeven tot het voortzetten van het godsdienstonderwijs, overeenkomstig gewoonte en gebruik. Maar het bijwonen van die lessen was niet verplicht. Wel werd er algemeen gebruik van gemaakt, alleen Rooms-Katholieken en Joden hielden hun kinderen terug, wat geschikt kon, omdat de uren voor godsdienstonderwijs aan het begin of aan het eind van de schooltijden moesten vallen. Dit stelsel voldeed. Bij de verkiezingen voor deze Boards, die om de drie jaar moesten plaats hebben, werden telkens weer de voorstanders van het godsdienstonderwijs ingekozen. Met uitzondering van de Rooms-Katholieken hebben de kerken in 1872 dan ook hun

scholen zonder last overgedragen. De kerken, had zijn stige sfeer in hun onderwijzers in hebben daarbij i land hebben gele is en anders is d derwijs en dan n Dit heeft ged. ouders en der on scholen veel offe die dan ook lita steun van de Re sidie ontving. wa 1918 ook deze s gedragen; even regeering. Dat l in 1920 met de

De R-K schoo rakter behouden rissen betalen o heidsscholen. Oc men, na overdra is al eens gebeu vallen in ons eig school gebouwd aangevraagd, ter dezelfde gezindt hoogste instantie dat het verzoek aan de voorsch

In 1929 kwam overleg, want d dat op afschaf zou worden aang elk plaatselijk l wijszaken zou zitting hebben: bestuur; 2e een op onderwijsgel dien worden a door de Protest toegevoegd voor onderwijs, terw sche Kerk in h

Zoolang dan Schotsche volk deze wijze de schrijver van h gestemd.

Naast deze o ook nog schole len wordt stee Onze schoolst reiken. Wij heb door de onverz in het begin v godsdienstonde alle kinderen d nig bevredigen. Protestantische Hier zien we d van het Inter schrijver is er Schotland med te strijden voor Gr.

STEMM

Er is groote Oeh, luister die we ontvinge Eerst uit MEU Daar hebben gebouw gekreg De opening was De kleine kring neen, boven van Het aantal k kracht benoemd geen cent subsi Er is een voll ders van de Sch En nu krijgen hulp.

Broeders en N. Nederland, aanzien van he groote of een kl Het moet, he En dan de se Ook geen een vullen oenerzije achap.

Luistert maai den heer DEEL „Tijdens d vergadering zaak, dat all veel kragen. vacantie on c kinderziekte maar we ky andere.

We hadde Mijn vrou